YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

26 päivänä lokakuuta 2006 *

Asiassa C-4/05,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Verwaltungsgericht Aachen (Saksa) on esittänyt 29.12.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 6.1.2005, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Hasan Güzeli

vastaan

Oberbürgermeister der Stadt Aachen,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit K. Lenaerts ja K. Schiemann (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Sztranc-Sławiczek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.1.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Güzeli, edustajanaan Rechtsanwalt R. Hofmann,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja C. Schulze-Bahr,

– Slovakian hallitus, asiamiehenään R. Procházka,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään V. Kreuschitz ja G. Rozet,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.3.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee assosiaation kehittämisestä 19.9.1980 tehdyn ETY–Turkki-assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 (jäljempänä päätös N:o 1/80)

10 artiklan 1 kohdan tulkintaa. Assosiaationeuvosto perustettiin Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisellä assosiaatiosopimuksella, jonka allekirjoittivat Ankarassa 12.9.1963 yhtäältä Turkin tasavalta ja toisaalta ETY:n jäsenvaltiot ja yhteisö ja joka tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY (EYVL 1964, 217, s. 3685).

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Turkin kansalainen Güzeli ja Oberbürgermeister der Stadt Aachen (jäljempänä Oberbürgermeister) ja jossa on kyse jälkimmäisen tekemästä päätöksestä hylätä Güzelin oleskeluluvan uudistamista koskeva hakemus.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

"1. Jollei hänen perheenjäsentensä vapaata oikeutta työskentelyyn koskevista 7 artiklan määräyksistä muuta johdu, turkkilaisella työntekijällä, joka kuuluu laillisille työmarkkinoille tietyssä jäsenvaltiossa, on oikeus

– työskenneltyään säännönmukaisesti yhden vuoden saada työlupansa uudistetuksi tässä jäsenvaltiossa samaa työnantajaa varten, jos hänellä on työpaikka;

– työskenneltyään säännönmukaisesti kolme vuotta vastaanottaa tässä jäsenvaltiossa valitsemaltaan saman ammattialan työnantajalta työtarjous, joka on tehty tavanomaisin ehdoin ja joka on rekisteröity tämän valtion työvoimaviranomaisissa, jollei yhteisön jäsenvaltioiden työntekijöille annettavasta etusijasta muuta johdu;

– työskenneltyään säännönmukaisesti neljä vuotta tehdä tässä jäsenvaltiossa vapaasti minkälaista tahansa valitsemaansa palkattua työtä.

2. Vuosiloma ja äitiysloma sekä poissaolo työtapaturman tai sairauden vuoksi lyhyen aikaa rinnastetaan säännönmukaisiin työskentelykausiin. Toimivaltaisen viranomaisen asianmukaisesti toteamat omasta tahdosta riippumattomat työttömyyskaudet ja poissaolo pitempiaikaisen sairauden vuoksi, vaikka niitä ei rinnasteta säännönmukaisiin työskentelykausiin, eivät vaikuta haitallisesti niihin oikeuksiin, jotka on saatu aikaisempien työskentelykausien perusteella."

4 Päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohta on sanamuodoltaan seuraava:

"Yhteisön jäsenvaltiot soveltavat niiden laillisille työmarkkinoille kuuluviin turkkilaisiin työntekijöihin järjestelmää, joka ei sisällä minkäänlaista kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisten palkkaukseen ja muihin työehtoihin verrattuna."

Kansallinen lainsäädäntö

5 Saksan sosiaalisia kysymyksiä koskevan lain (Sozialgesetzbuch), sellaisena kuin se oli voimassa 31.12.2004 saakka, kolmannen osan 284 §:n 5 momentin mukaan työlupa

voitiin myöntää ainoastaan, jos ulkomaalaisella oli ulkomaalaislain (Ausländergesetz) 5 §:n mukainen oleskelulupa.

6 Maahanmuuttolain (Zuwanderungsgesetz) tultua voimaan 1.1.2005 työlupaa ei sellaisenaan enää tarvita. Se, onko ulkomaalaisella työntekijällä oikeus tehdä töitä, on tästä lähtien pääteltävissä suoraan itse oleskeluluvasta.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

7 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että Turkin kansalainen Güzeli saapui Saksan alueelle 13.9.1991.

8 Güzeli meni 7.3.1997 naimisiin Saksan kansalaisen kanssa ja sai Oberbürgermeisterilta 29.7.1997 oleskeluluvan, joka oli voimassa vuoden. Lisäksi Aachenin työvoimatoimisto myönsi hänelle 31.7.1997 toistaiseksi voimassa olevan työluvan, joka koski kaikenlaista työtä.

9 Güzeli teki 19.6.1998 hakemuksen oleskelulupansa uudistamiseksi. Hän muutti 8.7.1998 erilleen puolisostaan ja otti avioeron vuonna 2002.

10 Oberbürgermeister uudisti 6.1.1999 kantajan oleskeluluvan aluksi 6.12.1999 saakka ja tämän jälkeen taas 9.10.2001 saakka ja huomautti, että Güzeli voi vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan perustuviin oikeuksiin. Oleskeluluvassa oli seuraava lisäys: "Itsenäinen ammatinharjoittaminen tai siihen rinnastettavissa oleva palkkatyö ei ole sallittua. Työlupaa edellyttävä palkkatyö on sallittua ainoastaan tarjoilijana kahvila Marmarassa Aachenissa."

11 Güzeli teki 25.9.2001 hakemuksen oleskeluluvan uudistamiseksi.

12 Güzeli työskenteli 1.10.–31.12.1997, 1.2.1998–31.3.1999 ja 1.6.1999–31.3.2000 Aachenissa kahvila Marmarassa niiden eri yhtiöiden palveluksessa, joiden omistuksessa tämä kahvila oli (jäljempänä yhteisnimitys kahvila Marmara). Güzeli työskenteli kyseisessä kahvilassa tarjoilijana.

13 Güzeli työskenteli 10.4.–14.12.2000 ja 1.3.–30.11.2001 Aachener Printen und Schokoladenfabrik Henry Lambertz GmbH & Co. KG -nimisessä yrityksessä (jäljempänä Lambertz-yritys) Aachenissa aika ajoin kausityöntekijänä. Näiden kausien välisenä aikana kantaja sai etuuksia Aachenin työvoimatoimistolta. Hän ei saanut missään vaiheessa sosiaalihuoltoetuuksia.

14 Güzeli työskenteli Lambertz-yritykselle 2.4.2002 lähtien, erityisesti 23.11.2002–5.12.2003 ja 2.6.2004 alkaen kauden 2004 loppuun.

15 Amtsgericht Aachen tuomitsi 27.6.2002 Güzelin kahteen otteeseen Ausländergesetzin rikkomisesta sakkoon, koska hänen työskentelynsä Lambertz-yrityksessä rikkoi hänelle oleskeluluvassa asetettuja ehtoja.

16 Oberbürgermeister hylkäsi 2.1.2003 Güzelin hakemuksen oleskeluluvan uudistamiseksi, ja hänet uhattiin karkottaa Turkkiin. Bezirksregierung Köln (Kölnissä sijaitseva ylin alueellinen hallintoviranomainen) hylkäsi Güzelin tästä päätöksestä tekemän oikaisuvaatimuksen 20.7.2004 tekemällään päätöksellä. Güzeli nosti 9.8.2004 kanteen Verwaltungsgericht Aachenissa.

17 Tässä tilanteessa Verwaltungsgericht Aachen päätti keskeyttää asian käsittelyn ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Estääkö päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdan syrjintäkielto jäsenvaltiota määräämästä, että sellainen kantajan asemassa oleva turkkilainen työntekijä, joka hänelle alun perin myönnetyn kansallisen oleskeluluvan voimassaolon päättymisen hetkellä kuului jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille ja jolla oli toistaiseksi voimassa oleva oikeus työskennellä, ei saa oleskella jäsenvaltiossa työskentelyn keston aikaa?

Onko tässä yhteydessä merkitystä sillä, että turkkilaiselle siirtotyöläiselle myönnetty työlupa

– on myönnetty kansallisen oikeuden mukaan ilman ajallista rajoitusta

– on myönnetty kansallisen oikeuden mukaan alkuperäisen oleskeluluvan voimassapysymistä koskevin ehdoin, mutta kyseinen työlupa ei kuitenkaan automaattisesti raukea oleskelua koskevan oikeuden voimassaolon päätyttyä vaan on voimassa niin pitkään, kunnes ulkomaalainen ei enää saa oleskella asianomaisessa jäsenvaltiossa edes väliaikaisesti?

2) Voiko jäsenvaltio päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdan valossa kieltää turkkilaisen työntekijän oleskelun silloin, kun tämä työskentelee hänelle viimeksi myönnetyn oleskeluluvan voimassaolon päättymisen jälkeen kausityöntekijänä eli on työskentelyajanjaksojen väliset ajat työttömänä?

3) Onko alun perin myönnetyn oleskeluluvan voimassaoloajan päättymisen jälkeen tehdyllä kansallisen työlupalainsäädännön muutoksella vaikutusta päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaan perustuvaan kieltoon evätä oleskelun jatkuminen?"

Ennakkoratkaisukysymykset

18 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin hylkää heti alkuun sen otaksuman, että Güzelin kaltaisessa tilanteessa oleva Turkin kansalainen voisi vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan hänelle suomiin oikeuksiin. Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin olettaa näin olevan, se kysyy, onko saman päätöksen 10 artiklan 1 kohta mahdollisesti sovellettavissa.

19 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voidaan antaa hyödyllinen vastaus, on ensiksi tutkittava, onko näkemys, jonka mukaan Güzelillä ei ole oikeutta oleskelulupansa uusimiseen päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan nojalla, perusteltu.

Päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohta

20 Päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa luetellaan pääedellytykset, jotka laillisille työmarkkinoille tietyssä jäsenvaltiossa kuuluvien Turkin kansalaisten työskentelyn on täytettävä, jotta heille voidaan myöntää työlupa ja jotta se voidaan uusia.

21 Tämän määräyksen ensimmäisessä luetelmakohdassa edellytetään, että turkkilaisen työntekijän on työskenneltävä säännönmukaisesti vuoden ajan, jotta hän saa työlupansa uudistetuksi samaa työnantajaa varten.

22 Saman määräyksen toisessa luetelmakohdassa annetaan turkkilaiselle työntekijälle, joka on työskennellyt säännönmukaisesti kolme vuotta, oikeus vastaanottaa valitsemaltaan saman ammattialan työnantajalta työtarjous.

23 Mainitun määräyksen kolmannessa luetelmakohdassa annetaan turkkilaiselle työntekijälle, joka on työskennellyt säännönmukaisesti neljä vuotta, oikeus tehdä vapaasti minkälaista tahansa valitsemaansa palkattua työtä.

24 Yhteisöjen tuomioistuin on vakiintuneesti katsonut, että päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdalla on välitön oikeusvaikutus jäsenvaltioissa siten, että ne Turkin kansalaiset, jotka täyttävät artiklassa määrätyt edellytykset, voivat vedota suoraan heille tämän määräyksen kolmessa luetelmakohdassa myönnettyihin oikeuksiin asteittain sen mukaan, miten pitkään he ovat tehneet palkattua työtä vastaanottavassa jäsenvaltiossa (ks. mm. asia C-192/89, Sevince, tuomio 20.9.1990, Kok. 1990, s. I-3461, Kok. Ep. X, s. 529, 26 kohta ja asia C-188/00, Kurz, tuomio 19.11.2002, Kok. 2002, s. I-10691, 26 kohta).

25 Kyseisessä määräyksessä turkkilaisille työntekijöille myönnetyt työntekoon liittyvät oikeudet edellyttävät välttämättä asianomaiselle myönnettyä oleskeluoikeutta, jottei oikeutta työmarkkinoille pääsyyn ja työskentelyyn tehtäisi täysin merkityksettömäksi (em. asia Kurz, tuomion 27 kohta).

26 Kuten päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan sanamuodostakin ilmenee, siinä edellytetään, että asianomainen on jäsenvaltion alueella asuva turkkilainen työntekijä, että hän kuuluu vastaanottavan jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille ja että hän on työskennellyt siellä säännönmukaisesti tietyn ajan (em. asia Kurz, tuomion 28 kohta).

27 On siis tutkittava, täyttikö Güzeli sinä päivänä, kun hänen oleskelulupansa päättyi, nimittäin 9.10.2001 eli päivänä, josta lähtien Güzeli hakee mainitun luvan uusimista (jäljempänä kyseinen päivä), edellytykset voidakseen nauttia mainitun 6 artiklan 1 kohdan oikeuksista.

28 Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetystä aineistosta ilmenee, että kyseisenä päivänä Güzeli oli Lambertz-yrityksen palveluksessa. Tämä työskentely oli alkanut 10.4.2000 eli sen jälkeen, kun Güzeli oli jättänyt työpaikkansa ensimmäisellä työnantajallaan kahvila Marmarassa, missä hän oli töissä keskeytyksin 1.10.1997–31.3.2000.

29 On kuitenkin muistettava, että Güzelin oleskeluluvassa, jonka Saksan viranomaiset uusivat 6.12.1999 saakka ja tämän jälkeen taas 9.10.2001 saakka, täsmennettiin, että Güzelillä on oikeus vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan perustuviin oikeuksiin. Tältä osin oleskeluluvassa oli seuraava lisäys: "Itsenäinen ammatinharjoittaminen tai siihen rinnastettavissa oleva palkkatyö ei ole sallittua. Työlupaa edellyttävä palkkatyö on sallittua ainoastaan tarjoilijana kahvila Marmarassa Aachenissa."

30 Rajoittamalla Güzelin oleskeluluvassa tämän työskentelyn mainitussa kahvila Marmarassa tehtyyn työhön Saksan viranomaiset tulkitsivat niitä päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan perustuvia oikeuksia, joihin Güzelillä oli siinä vaiheessa oikeus vedota. Ennen kuin Güzelillä olisi ollut oikeus vastaanottaa valitsemaltaan (saman ammattialan) työnantajalta työtarjous, hänen olisi pitänyt työskennellä ensimmäisen työnantajansa palveluksessa kahvila Marmarassa kolme vuotta mainitun määräyksen toisen luetelmakohdan mukaisesti, mitä hän ei ole tehnyt.

31 On kuitenkin tutkittava, oliko Güzelillä sen jälkeen, kun hän oli työskennellyt vuoden Lambertz-yrityksessä, oikeus vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan saadakseen työlupansa uusituksi. Jotta Güzelillä olisi tämän määräyksen nojalla tällainen oikeus, hänen olisi pitänyt kuulua kyseisenä päivänä vastaanottavan jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille.

32 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on todettu, että päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla käsitteellä "lailliset työmarkkinat" on katsottava tarkoitettavan kaikkia niitä työntekijöitä, jotka ovat noudattaneet vastaanottavan jäsenvaltion maahantuloa ja työskentelyä koskevia lakeja ja hallinnollisia säädöksiä ja joilla on siten oikeus työskennellä sen alueella (em. asia Kurz, tuomion 39 kohta).

33 Päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan kolmen luetelmakohdan mukaisten oikeuksien saaminen edellyttää näin ollen ainoastaan sitä, että turkkilainen työntekijä on noudattanut maahantuloa ja työskentelyä koskevaa vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädäntöä (asia C-340/97, Nazli, tuomio 10.2.2000, Kok. 2000, s. I-957, 32 kohta).

34 Tämän edellytyksen osalta on korostettava, että päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa ei voida tulkita siten, että turkkilainen työntekijä voisi vedota tällä määräyksellä hänelle myönnettyihin oikeuksiin silloin, kun hän tekee palkkatyötä toiselle työnantajalle täyttämättä saman määräyksen toisen luetelmakohdan edellytyksiä.

35 Ennakkoratkaisupyynnön perusteluista ja ensimmäisen kysymyksen sanamuodosta kuitenkin ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että kyseisenä päivänä Güzeli kuului vastaanottavan jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille.

36 Koska yhteisöjen tuomioistuimella ei ole EY 234 artiklan nojalla toimivaltaa antaa ennakkoratkaisua kansallisten oikeussääntöjen tulkinnasta (ks. asia C-341/94, Allain, tuomio 26.9.1996, Kok. 1996, s. I-4631, 11 kohta), ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on tehdä tältä osin tarpeelliset toteamukset sen ratkaisemiseksi, oliko Güzeli noudattanut kyseisenä päivänä Saksan viranomaisten asettamia ehtoja palkkatyönsä tekemiselle erityisesti siltä kannalta, mikä merkitys Saksan oikeudessa annetaan Güzelin työluvassa olevalle, hänen työskentelyään kahvila Marmarassa koskevalle ehdolle. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava, oliko tämä ehto merkittävämpi kuin se Güzelille 31.7.1997 myönnetty työlupa, joka koski kaikenlaista työtä.

37 Jos tämän tutkinnan yhteydessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että kyseisenä päivänä Güzeli ei kuulunut Saksan laillisille työmarkkinoille, on se sen

näkemys perusteltu, jonka mukaan Güzelin oleskelulupaa ei voida uusia päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan nojalla.

38 Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin puolestaan päätyy siihen johtopäätökseen, että Güzeli kuului kyseisenä päivänä mainituille työmarkkinoille, tämän voisi olla mahdollista vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan nojalla hänelle kuuluviin oikeuksiin, kun otetaan huomioon Lambertz-yrityksessä täyttyneet työskentelykaudet. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava, voidaanko tämä työ katsoa 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi "säännönmukaiseksi työskentelyksi". Tältä osin on muistettava, että ilmaisu "säännönmukainen työskentely" on yhteisön oikeuden käsite, joka edellyttää vakiintunutta ja varmaa asemaa jäsenvaltion työmarkkinoilla (ks. em. asia Sevince, tuomion 30 kohta ja asia C-98/96, Ertanir, tuomio 30.9.1997, Kok. 1997, s. I-5179, 59 kohta).

39 Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetystä asiakirja-aineistosta ilmenee, että Güzeli oli Lambertz-yrityksen palveluksessa kausityöntekijänä ja että hänen työskentelyssään oli keskeytyksiä (mm. 14.12.2000–1.3.2001). On tutkittava, voiko tällä seikalla olla vaikutusta Güzelin säännönmukaisen työskentelyn keston arvioimiseen.

40 Niiden päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan kolmessa luetelmakohdassa tarkoitettujen säännönmukaisten työskentelykausien laskemiseksi saman artiklan 2 kohdassa määrätään turkkilaisen työntekijän, joka lopettaa työskentelyn tilapäisesti, hyväksi olevasta järjestelmästä näiden työttömyyskausien tyypin ja keston mukaan.

41 Päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 2 kohdan toisesta virkkeestä käy ilmi, että poissaolo pitempiaikaisen sairauden vuoksi ja omasta tahdosta riippumattomat työttömyys-

kaudet (eli silloin kun työttömyys ei johdu työntekijästä itsestään), vaikka niitä ei rinnasteta säännönmukaisiin työskentelykausiin, eivät vaikuta haitallisesti niihin oikeuksiin, jotka on saatu aikaisempien työskentelykausien perusteella.

42 Tämän viimeisen määräyksen ainoana tarkoituksena on välttää se, että turkkilainen työntekijä, joka palaa jälleen töihin sen jälkeen, kun hänen on täytynyt lopettaa työskentely pitkäaikaisen sairauden tai omasta tahdosta riippumattoman työttömyyden johdosta, ei joutuisi sellaisen Turkin kansalaisen tapaan, joka ei ole vielä työskennellyt palkatussa työssä kyseisessä jäsenvaltiossa, aloittamaan alusta päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan kolmessa luetelmakohdassa määrättyjä säännönmukaisia työskentelykausia (ks. vastaavasti asia C-171/95, Tetik, tuomio 23.1.1997, Kok. 1997, s. I-329, 39 kohta ja asia C-230/03, Sedef, tuomio 10.1.2006, Kok. 2006, s. I-157, 52 kohta).

43 Ennakkoratkaisupyynnön perusteluista ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin perustaa päättelynsä näkemykseen, jonka mukaan ainoastaan niitä aikaisempia työskentelykausia, jotka vastaavat kestoltaan päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan kolmessa luetelmakohdassa määrättyä, ei koske tämän saman päätöksen 6 artiklan 2 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitetut työskentelyn keskeytykset. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tekemän analyysin taustalla oleva ajatus on se, että Güzelin olisi täytynyt työskennellä vähintään vuoden ajan (päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa määrätty kesto) voidakseen nauttia saman päätöksen 6 artiklan 2 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitetusta "saavutetusta oikeudesta", johon tilapäisellä keskeytyksellä ei olisi vaikutusta.

44 Tällainen tulkinta on sen päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 2 kohdan toisen virkkeen tavoitteen mukainen, joka on taata niiden oikeuksien säilyttäminen ja jatkuvuus, jotka turkkilainen työntekijä on jo saavuttanut aikaisemmin täyttyneiden työskentelykausien nojalla. Tässä käytetty ilmaisu "oikeudet" tarkoittaa, että kyse ei ole minkä pituisista kausista hyvänsä eli esimerkiksi lyhytkestoisista kausista, vaan sellaisista aikaisemmista työskentelykausista, joiden kesto on ollut riittävä luomaan sellaisen työskentelyoikeuden, joka mainitun määräyksen logiikan mukaisesti pysyy siitä huolimatta, että työskentely keskeytyy tilapäisesti turkkilaisesta työntekijästä johtumattomista syistä.

45 Käsillä olevassa tapauksessa Güzeli, sillä hetkellä kun hän keskeytti työskentelynsä Lambertz-yrityksessä, ei ollut kuitenkaan vielä saavuttanut tällaista "oikeutta", koska hän oli työskennellyt vasta kahdeksan kuukautta (10.4.–14.12.2000) eli ei vielä riittävän kauan saadakseen päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan perustuvan oikeuden.

46 Esitettyjä ennakkoratkaisukysymyksiä on tarkasteltava edellä esitetyn valossa.

Päätöksen N:o 1/80 10 artikla

47 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt kolme päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdan tulkintaa koskevaa ennakkoratkaisukysymystä.

48 Päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdan sanamuodostakin ilmenee, että tässä määräyksessä annettujen oikeuksien saamisen edellytyksenä on, kuten niiden oikeuksien, jotka on annettu saman päätöksen 6 artiklan 1 kohdassa, että turkkilainen työntekijä kuuluu kyseisen jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille.

49 Sen merkityksen osalta, mikä tässä yhteydessä on annettava sille seikalle, että turkkilainen työntekijä vaihtoi työnantajaa ennen kuin päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa määrätty kolmen vuoden aika oli päättynyt, on muistettava, että kuten käsillä olevan tuomion 36 kohdassa on tuotu esiin, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on tulkita kansallisia oikeussääntöjä ja tehdä siltä osin tarpeelliset toteamukset.

50 Jos ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen Saksan oikeussääntöjen tutkimisen seurauksena osoittautuu, että kyseisenä päivänä Güzeli ei täyttänyt laillisille työmarkkinoille kuulumista koskevaa edellytystä, Güzeli ei voi vedota päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaan saadakseen oleskelulupansa uusituksi.

51 Jos puolestaan osoittautuu, että kyseisenä päivänä Güzeli todella kuului laillisille työmarkkinoille, on kysyttävä, saiko hän vedota päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaan.

52 Tältä osin Güzeli viittaa yhteisöjen tuomioistuimelle esittämissään huomautuksissa Rabatissa 27.4.1976 allekirjoitetussa ja 26.9.1978 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2211/78 (EYVL L 264, s. 1) yhteisön puolesta hyväksytyssä Euroopan talousyhteisön ja Marokon kuningaskunnan välisessä yhteistyösopimuksessa olevan samankaltaisen määräyksen tulkintaan, jonka yhteisöjen tuomioistuin on antanut asiassa C-416/96, Eddline El-Yassini, 2.3.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. I-1209, 62–64 kohta) ja jonka mukaan, vaikka ei periaatteessa olekaan kiellettyä se, että jäsenvaltio kieltäytyy uudistamasta sellaisen Marokon kansalaisen oleskelulupaa, jolle mainittu jäsenvaltio on antanut luvan tulla alueelleen ja työskennellä siellä, silloin kun oleskeluoikeuden myöntämisen alkuperäistä syytä ei ole enää olemassa hetkellä, jolloin asianomaisen henkilön oleskeluluvan voimassaoloaika päättyy, olisi asia kuitenkin toisin, jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaisi, että vastaanottava jäsenvaltio olisi myöntänyt marokkolaiselle siirtotyöläiselle työskentelyn osalta täsmällisiä oikeuksia, jotka olisivat laajempia kuin ne oikeudet, jotka sama valtio olisi myöntänyt kyseiselle henkilölle oleskelun osalta.

53 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on ratkaistava, oliko käsillä olevassa tapauksessa kyse tällaisesta tilanteesta, kun otetaan huomioon erityisesti se tuomio, jonka Güzeli sai rikottuaan oleskelulupansa ehtoja.

54 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle on vastattava, että päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että turkkilainen työntekijä voi vedota tässä määräyksessä hänelle annettuihin oikeuksiin ainoastaan silloin, kun hänen toiselle työnantajalle tekemänsä palkkatyö on vastaanottavan jäsenvaltion maahantuloa ja työntekoa koskevien lakien ja hallinnollisten säädösten mukainen. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on tehdä tarpeelliset toteamukset sen ratkaisemiseksi, onko tästä kyse sellaisen turkkilaisen työntekijän osalta, joka on vaihtanut työnantajaa ennen kuin saman päätöksen 6 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa määrätty kolmen vuoden aika on kulunut.

55 Päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 2 kohdan toista virkettä on tulkittava siten, että sillä pyritään takaamaan se, että säännönmukaisessa työskentelyssä olevilla keskeytyksillä, jotka johtuvat omasta tahdosta riippumattomasta työttömyydestä tai pitempiaikaisesta sairaudesta, ei ole haitallista vaikutusta niihin oikeuksiin, jotka turkkilainen työntekijä on jo saavuttanut niiden aikaisempien työskentelykausien perusteella, joiden kestosta on määrätty tämän artiklan 1 kohdan kolmessa luetelmakohdassa.

Oikeudenkäyntikulut

56 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä

vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Assosiaation kehittämisestä 19.9.1980 tehdyn ETY–Turkki-assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että turkkilainen työntekijä voi vedota tässä määräyksessä hänelle annettuihin oikeuksiin ainoastaan silloin, kun hänen toiselle työnantajalle tekemänsä palkkatyö on vastaanottavan jäsenvaltion maahantuloa ja työntekoa koskevien lakien ja hallinnollisten säädösten mukainen. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on tehdä tarpeelliset toteamukset sen ratkaisemiseksi, onko tästä kyse sellaisen turkkilaisen työntekijän osalta, joka on vaihtanut työnantajaa ennen kuin saman päätöksen 6 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa määrätty kolmen vuoden aika on kulunut.

Päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 2 kohdan toista virkettä on tulkittava siten, että sillä pyritään takaamaan se, että säännönmukaisessa työskentelyssä olevilla keskeytyksillä, jotka johtuvat omasta tahdosta riippumattomasta työttömyydestä tai pitempiaikaisesta sairaudesta, ei ole haitallista vaikutusta niihin oikeuksiin, jotka turkkilainen työntekijä on jo saavuttanut niiden aikaisempien työskentelykausien perusteella, joiden kestosta on määrätty tämän artiklan 1 kohdan kolmessa luetelmakohdassa.

Allekirjoitukset